

RESİM, MÜZİK VE SINIF ÖĞRETMENLİĞİ BÖLÜMÜ ÖĞRENCİLERİNİN İNGİLİZCE ÖĞRENMESİNİN İNCELENMESİ: BİR AKSİYON ARAŞTIRMASI

Yrd. Doç. Dr. Ercan TOMAKİN
Yüzüncü Yıl Üniversitesi Eğitim Fakültesi
Yabancı Diller Eğitimi Bölümü
etomakin@hotmail.com

Öz

Araştırmanın amacı, Resim, Müzik ve Sınıf Öğretmenliği (SÖ) anabilim dalları birinci sınıflarında okuyan öğrencilere aksiyon araştırması yöntemiyle İngilizce I ve II derslerini öğretmek, cinsiyet ve anabilim dalları gibi değişkenler arasındaki ilişkiyi incelemektir. Çalışma ayrıca, öğrencilerin İngilizce'ye karşı tutumlarını anabilim dalları ve cinsiyet değişkenlerine göre bulmayı hedeflemiştir. Araştırmanın evrenini, Eğitim Fakültesi, Müzik, Resim ve Sınıf Öğretmenliği Anabilim Dallarındaki öğrenciler; örneklemini ise birinci sınıfta İngilizce I ve II dersini alan öğrenciler oluşturmaktadır. Çalışmanın verileri, anket, gözlem, tutum ölçeği, vize ve final sınavları aracılığıyla toplanmıştır. Verilerin analizinde istatistiksel hesaplamalar; yüzde (%), frekans, t-testi ve nitel betimleme yapılmıştır.

Araştırma, Resim, Müzik öğrencileri ile Sınıf Öğretmenliği öğrencileri, kız ve erkek öğrenciler arasında, İngilizce öğrenme başarıları açısından önemli bir fark olduğunu göstermiştir. Ayrıca, Resim, Müzik ve Sınıf Öğretmenliği öğrencilerinin tutumları arasında istatistiksel anlamlı bir fark olmamasına rağmen, kız ve erkek öğrenciler arasında anlamlı bir fark görülmüştür. Bu nedenle, yabancı dil öğretiminde Resim ve Müzik öğrencilerine psiko-motor öğrenmeye uygun yöntem ve teknikler, Sınıf Öğretmenliği öğrencilerine ise bilişsel yöntem ve teknikler kullanılması önerilmiştir.

Anahtar Sözcükler: İngilizce, dil öğretimi, aksiyon araştırması.

AN ANALYSIS OF ART, MUSIC AND PRIMARY EDUCATION DEPARTMENT STUDENTS' LEARNING ENGLISH: AN ACTION RESEARCH

Abstract

This study has aimed to analyse students' successes in learning English I and II through the use of educational action research and to find out the relationships of variables like gender and class between the Fine Arts and Primary Education departments. Besides, the study has also analysed the students' attitudes towards English according to sexes and classes. The population of the study Art, Music and Primary Education Department students in Education Faculty and the sample of the study is 170 students who take English I and II and are in year one. Data were collected by the use of observations, attitude scale, visa and

final exams. The collected data were analysed as statistical calculations, per centage (%), frequency, t-test, and qualitative descriptions.

The analysis has indicated that there is a significant success difference in learning English between the Art, Music and Primary Education students, and between boys and girls. Although there is no significant difference towards English among the three departments, there is significant attitude difference between boys and girls. Hence psycho-motor methods and techniques are suggested for the Art and Music students and cognitive methods and techniques are suggested for the primary education department students.

Key Words: English, language teaching, action research.

1. Giriş

Günümüz ve çağın koşulları göz önüne alındığında, üniversite öğrencilerinin, en az bir yabancı dili iyi derecede bilmesi ve konuşması bir gereklilik olduğu kadar bir zorunluluk olmalıdır. İnternetle iletişim, dünyamızı küresel bir köy haline getirmiştir; uzaklık, zaman ve mekan sınırlılıklarını ortadan kaldırmıştır. Bu küçük dünyada, bilgisayarımızdaki internet bağlantısı, yüzlerce üniversite kütüphanesine veya eğitim-öğretimle ilgili sanal siteye kolayca ulaşmamıza, bilgi ve tecrübemizi kolay ve ucuz şekilde artırmamıza olanak sağlar. Bu bağlamda, bilimsel, ekonomik ve sosyal alanlarda gelişmiş ülkelerin ve üniversitelerin yayınladığı bilimsel kitap ve makaleleri okuyup anlayabilmek için, o ülkelerin dilini iyi derecede bilme gereğiyle karşılaşırız. Bu gereksinim, ülkemizdeki yabancı dil öğrenme ve öğretme politikalarını gözden geçirmemizi ve mevcut problemlere acil ve kalıcı çözümler üretmemizi de zorunlu hale getirmektedir.

Ülkemizde, ilköğretim ve orta öğretimde öğretmenler tarafından öğretilen yabancı dilin konularını MEB belirlemektedir. Yükseköğretimde ise, öğretim elemanı tarafından öğretilen yabancı dilin konularını YÖK belirlemektedir¹. Eğitim Fakülteleri'ndeki yabancı dil öğretimi, yabancı diller bölümleri hariç, Fen Bilgisi ve Beden Eğitimi öğretmenliği öğrencileri için ikinci sınıfta, öğretmenlikle ilgili diğer 14 bölümde ise birinci sınıfta başlamaktadır. Haftada üç saat ve zorunlu bir servis dersi olarak öğretilen Yabancı Dil I ve II derslerinin haricinde diğer sınıflarda yabancı dil öğretilmemektedir.

YÖK¹, yükseköğretimde öğretilen Yabancı Dil I dersinin amacını şöyle açıklamaktadır: “*Bu ders, üniversite öğrencilerinin kendi alanlarında yürüttükleri her türlü akademik faaliyette okuma, konuşma, dinleme ve yazma becerilerini belirli bir etkinlikte kullanabilmelerini sağlayacak biçimde tasarlanmıştır. Bu derste ilgi çekici bağlamlar yaratılarak, dilin işlevliğini artırıcı alıştırmalar verilerek, dilin gerçek iletişim becerilerinde kullanımı gösterilerek öğrencilerin dilsel ve iletişimsel yetileri geliştirilecek ve yabancı dil yeterlikleri artırılabilecektir*”.

¹ http://www.yok.gov.tr/egitim/ogretmen/programlar_icerikler.htm (02.02.2009)

Yabancı Dil II dersinin amacını ise şu şekilde tanımlamaktadır²: “*Bu ders, üniversite öğrencilerinin kendi alanlarında yürüttükleri her türlü akademik faaliyette okuma, konuşma, dinleme ve yazma becerilerini belirli bir etkinlikte kullanabilmelerini sağlayacak biçimde tasarlanmıştır. Bu derste öğrencilerin “Yabancı Dil I” dersinde kazandıkları bilgi ve becerilerin bir üst seviyeye çıkartılması hedeflenmelidir. Bu yapılırken ilgi çekici bağlamlar yaratılmasına, dilin işlevliğini artırıcı alıştırmalar yapılmasına, dilin gerçek iletişim becerilerinde kullanılmasına ve bu yolla öğrencilerin dilsel ve iletişimsel yetileri ile yabancı dil yeterliklerinin artırılmasına özen gösterilmelidir*”.

YÖK, yabancı dil öğretimiyle ilgili ideal bir plan sunmaktadır ve her bölüm öğrencilerinin kendi alanlarıyla ilgili dört temel becerileri belli ölçülerde kullanabilmelerini hedeflemektedir. Ancak ülkemiz gerçeklerinin de göz ardı edilemeyeceği bilinmektedir. Veri analiz bölümünde görüleceği gibi, bu çalışmaya katılan öğrencilerin yarısının yabancı dil dersi ilköğretim ve orta öğretimde ya boş geçmiştir ya da başka alandan öğretmenler İngilizce dersine girmiştir. Bu nedenle, YÖK’ün öğretmeyi hedeflediği yabancı dil öğrencilere öğretilmemektedir. Bunun yerine, temel İngilizce öğretilmeye çalışılmaktadır.

Eğitim Fakülteleri’nin lisans programları 2006-2007’de gözden geçirildikten sonra, Bilgisayar ve Bilimsel Araştırma Yöntemleri gibi yeni derslerin okutulması bir gereklilik olarak hissedilmiştir. Aynı şekilde, yabancı dil bilgisi de öğretmenlerin kültürünü, sosyalliğini ve entelektüelliğini gösteren unsurlardan birisi olarak görülebilir. Yabancı dil bilen öğretmenler, diğer ülkelerin eğitim, öğretim, sınav ve değerlendirme sistemlerini inceleyerek, bunları kendi meslek hayatında uygulayabilir. Yine, yabancı dil bilen öğretmenler, diğer ülkelerin okul ve veli ilişkilerini inceleyerek okul yönetimi ve sınıf disiplinine katkı sağlayabilirler. Yabancı dil dersi, ilköğretimden itibaren yükseköğretime kadar okutulan önemli derslerden biridir. O nedenle, yabancı dil öğretimi ve bu konuda yapılacak çalışmalar, gelecekte uygulanacak milli eğitim politikalarının şekillenmesindeki yerini koruyacaktır.

2. Alanyazın incelemesi

Resim, Müzik ve Sınıf Öğretmenliği (SÖ) öğrencilerinin yabancı dil öğrenmesine yönelik, YÖK Tez Kayıtları internet üzerinden taranarak aşağıdaki bilgilere ulaşılmıştır³: Sınıf Öğretmenliği bölümü ve öğrencilerine yönelik yaklaşık 55 adet lisansüstü çalışma bulunmaktadır. Ancak yapılan incelemede Sınıf Öğretmenliği öğrencilerinin yabancı dil öğrenmesini inceleyen çalışmaya rastlanmamıştır. Resim İş öğrencileriyle ilgili 9 adet lisansüstü çalışmadan hiçbiri bu öğrencilerinin yabancı dil öğrenmesini incelememektedir. Müzik öğretmenliği öğrencileriyle ilgili ise 40 adet lisansüstü çalışma arasında öğrencilerin yabancı dil öğrenmesini inceleyen çalışma mevcut değildir.

² http://www.yok.gov.tr/egitim/ogretmen/programlar_icerikler.htm (02.02.2009).

³ <http://tez2.yok.gov.tr/> (9.2.2009).

Ayrıca, internetten Google arama motoru ve Sonuçlar İçinde Arama seçeneği kullanılarak Resim, Müzik ve Sınıf Öğretmenliği öğrencilerinin yabancı dil öğrenmesi araştırılmıştır. Sadece Hasırcı (2006) Kolb'un öğrenme modelini kullanarak Sınıf Öğretmenliği öğrencilerinin öğrenme modellerini araştırmıştır. O nedenle, yapılan bu çalışma bu üç anabilim dallarında okuyan öğrencilerin yabancı dil öğrenmesini inceleyen, problemlerini tespit eden ve çözüm önerileri sunan özgün bir çalışmadır. Bu bağlamda, çalışma anabilim/anasanat dallarındaki dersleri öğretecek/anlatacak öğretimi elemanlarının, o anabilim dallarındaki öğrencilerin öğrenme yöntemlerini bilmelerinin gereğini vurgulaması bakımından önemlidir.

3. Aksiyon araştırması

Resim, Müzik ve Sınıf Öğretmenliği anabilim dalları farklı alanlardır ve bu anabilim dallarında aksiyon araştırması yöntemi kullanılarak İngilizce öğretilmeye çalışılmıştır. Aksiyon araştırması yöntemi 1940'larda, Amerika'da ortaya çıkmıştır ve ilk defa Corey (1953) eğitim alanında kullanmıştır. 1950 yılında İngiltere'de kullanılmaya başlanan bu yöntem 1960'lardan sonra İngiltere ve diğer ülkelerde yaygınlaşmaya başlamıştır. Aksiyon araştırması yöntemi dünyada yaygınlaştıktan sonra bu anlama benzer yeni terimler üretilmiştir: Bunlar aksiyon bilimi (action science), değerlendirmeci öğretim (reflecting teaching), değerlendirmeci pratisyen (reflective practitioner), sınıf araştırması (classroom research) ve araştırmacı öğretmendir (teacher researcher). 1986'da eğitimsel aksiyon araştırması (educational action research) kavramı ilk defa Carr ve Kemmis tarafından üretildi (McNiff, 1995:20) ve bu tarihten sonra eğitim alanında yapılan aksiyon araştırmalarında araştırmacı öğretmen, eğitimsel aksiyon araştırması ve aksiyon araştırması kavramları birbiri yerine veya ortaklaşa kullanılmaya başlamıştır. Bu bağlamda, aksiyon araştırmasının özelliklerinden eğitimle ilgili olan boyutunu burada kısaca açıklamak yararlı olacaktır.

Diğer anlamı araştırmacı öğretmen (Stenhouse, 1988:142) olan aksiyon araştırmasında öğrenme ve öğretme demokratik şekilde gerçekleşir ve demokrasi aksiyon araştırmasının en önemli özelliklerinden biridir (Kember, 2000:29). Aksiyon araştırmalarında, öğretilcek konular, kullanılacak yöntem, teknikler, materyaller ve değerlendirme öğrencilerle birlikte belirlenir. Aksiyon araştırmasının demokratiklik özelliğinin unsurları katılım (participation), tartışma (discussion) ve anlaşma (agreement) olarak açıklanır. Bu bakımdan aksiyon araştırmaları, tepeden inme (top-down) ve bürokratik bir süreç değil, tabandan (temelden) (bottom-up) zirveye çıkmayı amaçlayan kapsayıcı bir süreçtir (Elliott, 1991). Örneğin, bu çalışmanın demokratiklik özelliği şu şekilde açıklanabilir: Resim, Müzik ve Sınıf Öğretmenliği öğrencilerinin İngilizce öğrenmede karşılaştıkları zorluklar ve bu dersin işleme yöntemi öğrencilerle birlikte belirlenmiştir.

4. Aksiyon araştırması ve yabancı dil öğretimi

Aksiyon araştırmaları, Elliott'ın (1995:10) belirttiği gibi, öğrenmeyi ve araştırmayı birleştirir. Bu anlayışı benimseyen öğreticiler (öğretmenler, akademisyenler) hem ders anlatır hem de araştırma yaparlar. Bu iki unsur birbirinden farklı zaman ve yerlerde yapılmaz; araştırma ve öğretim sınıfta ders anlatılırken, aynı anda yapılır. Bu aksiyon araştırması da iki dönem boyunca ders anlatımı ve bu anlatım esnasında veri toplanarak gerçekteştirilmiştir. Aksiyon araştırması yazınında çeşitli aksiyon araştırması modelleri vardır. Örneğin, Kemmis ve McTaggart'ın (1988) aksiyon araştırması modeli 4 aşamadan, Elliott'ın (1991) modeli 3 aşamadan, McNiff'in modeli (1995) 5 aşamadan oluşmaktadır. Bu çalışmada kullanılan Somekh'in (1989) aksiyon araştırması modeli ise 8 aşamadan oluşmaktadır.

Aksiyon araştırması yöntemi yabancı dil öğretiminde başta İngiltere ve Amerika olmak üzere dünyanın değişik yerlerinde kullanılmıştır ve yabancı dil öğretilmesiyle ilgili aksiyon araştırmaları mevcuttur: Pritchard (1995) aksiyon araştırmasında bir İngilizce öğretmeninin Japon öğrencilere İngilizce öğretirken karşılaştığı problemler ve bu öğretmenin edindiği tecrübeleri açıklamaktadır. Thorne ve Qiang (1996) Yüksek Lisans yapan öğretmenlere aksiyon araştırması yapmıştır. Mok (1997) aksiyon araştırmasında Hong Kong'da İngilizce Dil Programında "öğrenci merkezli öğretim ve dersin" etkisini araştırmıştır. Meyer ve Etheridge (1999) araştırmasında İspanyolca öğretirken izlenim ve etkinlik değişimini incelemiştir. Rainey (2000) İngilizce öğretmenlerinin aksiyon araştırması konusundaki bilgi ve görüşlerini araştırmıştır. O'Brien ve diğerleri (2000) Manchester'da gerçekteştirilen bir hizmet içi gelişim programında yabancı dil öğretmenlerine aksiyon araştırmasını tanıtmıştır.

Ülkemizde ise aksiyon araştırmasının tanınması ve yaygınlaşması çalışmaları yenidir ve yabancı dil öğretimine yönelik çalışmalardan bazıları şunlardır: Atıklar (1997) aksiyon araştırmasının bir İngilizce öğretmeninin gelişimindeki rolünü, Önel (1998) öğretmen geliştirme modelinde ve öğretimde değerlendirmeci olmanın etkisini, Özdemir (2001) aksiyon araştırmasının öğretmen gelişimine katkıda bulunan bir araç olarak etkinliğini, Tayan (2003) eğitimdeki humanistik bakış açısıyla İngilizce öğretmenlerinin duygusal okur-yazarlığını, Yaman (2004) öğretmenlerin meslek içi gelişimlerini, Kuzu (2005) oluşturmacılığa dayalı çevrimiçi destekli öğretilmesi, Uğur (2007) oluşturmacı sosyal bilgiler öğretiminde örnek olay incelemesi tekniği kullanımının öğrencilerin empatik düşünme becerilerine etkisi ve Alabaş (2007) ilköğretim 6. sınıf sosyal bilgiler dersinde kanıt temelli öğrenme modelini aksiyon araştırması yöntemiyle incelemişlerdir.⁴ Resim, Müzik ve Sınıf Öğretmenliği öğrencilerinin İngilizce öğrenmeleri aksiyon araştırması yöntemiyle incelenmediğinden, üç farklı anabilim dalındaki öğrencilerin İngilizce öğrenmeleri araştırmaya değer bulmaktadır.

⁴ YÖK, yurt dışında yapılan tezleri Dokümantasyon Merkezine kabul etmemektedir. Yazarın, yurt dışında aksiyon araştırması üzerine yapmış olduğu yüksek lisans ve doktora çalışmaları bu nedenle çalışmaya dâhil edilememiştir.

5. Araştırmanın problemi

YYÜ, Eğitim Fakültesi, Resim, Müzik ve Sınıf Öğretmenliği anabilim dallarında okuyan öğrencilerin İngilizce öğrenme başarılarına anabilim dalı, cinsiyet, öğrenme yöntemleri ve tutum faktörlerinin aksiyon araştırması yöntemi temelinde etkisi nedir?

- a) Müzik, Resim ve Sınıf Öğretmenliği anabilim dallarında okuyan öğrencilerin İngilizce öğrenme başarıları arasında önemli bir fark var mıdır?
- b) Dil öğrenme başarıları açısından cinsiyet öğrenciler arasında önemli bir etken midir?
- c) Öğrencilerin yabancı dil öğrenme yöntemleri benzerlikler ve farklılıklar göstermekte midir?
- d) Öğrencilerin İngilizce öğrenme tutumları anabilim dallarına göre farklılık göstermekte midir?
- e) Öğrencilerin İngilizce öğrenme tutumları cinsiyete göre anlamlı bir fark oluşturmaktadır mı?
- f) Belirtilen faktörlerin aksiyon araştırması yöntemi temelinde öğrenci başarısına etkisi nedir?

6. Amaçlar

Resim, Müzik ve Sınıf Öğretmenliği öğrencilerinin İngilizce öğrenme başarılarını anabilim dalı, cinsiyet, öğretim yöntemleri ve tutum faktörlerinin etkisini aksiyon araştırması temelinde incelemektir.

7. METOT

7.1 Yaklaşım

Çalışma, nitel yaklaşım temelinde gerçekleştirilmiştir. Robson'a (1995:19) göre nitel yaklaşımın amacı "bulmak ve keşfetmektir" ve bu tanım yukarıda belirtilen alt problemlerin çözümlerini bulmayla örtüşmektedir. Toplanan verinin analizi nitel ve nicel olarak yapılmıştır. Nitel analiz verinin yazıyla, sözcükle açıklanması ve yorumlanması; nicel analiz ise verinin rakamsal ve istatistiksel olarak ifade edilmesi (yorumlanması) anlamında kullanılmıştır (Robson, 1995, 307).

7.2 Yöntem

Bu çalışmanın yöntemi aksiyon araştırmasıdır. Aksiyon araştırması hem araştırma hem de öğretim modelidir; öğretimi ve araştırmayı birleştirir (Elliott, 1995). Aksiyon araştırmalarının kendine özgü bir çok modeli bulunmaktadır ve bu çalışmada Somekh'in (1989) aksiyon araştırma modeli kullanılmıştır. Şekil 1'de görülen bu model 8 aşamadan oluşan bir süreçten oluşur. 1 ve 2. dönem gerçekleştirilen aksiyon araştırmasının veri analizi ve bulgular bu süreçteki sıraya göre yapılmıştır.

Şekil 1. Somekh'in Aksiyon Araştırması Modeli

7.3 Teknik

Veriler, nitel betimleme (yorumlama) ve istatistiki olarak (t-testi, yüzde, frekans) analiz edilmiştir.

7.4 Evren ve Örneklem

Çalışmanın evrenini YYÜ, Eğitim Fakültesi, Resim, Müzik ve SÖ Anabilim Dallarında 2006-2007 öğretim yılında okuyan öğrenciler oluşturmaktadırlar. İngilizce I ve II dersleri sadece birinci sınıfta okutulduğu için, çalışmanın örneklemini sadece birinci sınıfta okuyan ve dersi araştırmacıdan alan öğrenciler oluşturmaktadır.

8. VERİ TOPLAMA ARAÇLARI

8.1 Anket

Birinci dönem başında öğrencilere anket yoluyla 2 tane açık uçlu, 4 tane de çoktan seçmeli soru sorulmuştur. Çoktan seçmeli sorular, öğrencilerin ilk ve orta öğretimde İngilizce öğrenme seviyelerini, bitirdikleri okul türlerini ve İngilizce öğrenmedeki amaçlarını bulmayı hedeflemektedir. Açık uçlu sorular öğrencilerin İngilizce öğrenirken karşılaştıkları en önemli 3 zorluk ile İngilizce dersinin işlenmesine yönelik her öğrenciden 3 adet öneri almayı hedeflemiştir.

8.2 Gözlem

İki dönem süren araştırmada öğrenciler ders boyunca gözlenmiştir. Bu gözlemlerle öğrencilerin ilgisi, derse katılma, soruları cevaplama, cevapların doğruluk veya yanlışlık düzeyi, ders kitabı ve sözlüğü yanında bulundurma alışkanlıkları iki dönem boyunca gözlenerek bir günlüğe kaydedilmiştir.

8.3 Sınavlar

Aksiyon araştırmasının yabancı dil öğrenmeye etkisi ve başarısı I. ve II. dönemler uygulanan vize ve final sınavları ile değerlendirilmiştir.

8.4 Tutum Ölçeği

İkinci dönem final sınavından sonra öğrencilerin İngilizce'ye karşı tutumları, 5'li likert tipi ölçek kullanılarak değerlendirilmiştir. Çalışmada, El-Gendy'nin (1984) geliştirdiği "kimya tutum anketi" Ayas (1993) tarafından Türkiye'ye uyarlanmış ve Türkiye'de güvenilirliği 0,70, genel güvenilirliği 0,83 ve alfa değeri 0,90 olarak bulunmuştur. Bu tutum ölçeği araştırmacı tarafından İngilizce'ye çevrilmiş ve pilot uygulaması yapılmıştır. İlgili anabilim dallarındaki 170 öğrenciden 139 gönüllüye uygulanan anketten 133 tanesi değerlendirmeye alınmıştır.

9. Verilerin analizi

Aksiyon araştırmasının ve birinci dönemin başında durum tespiti amacıyla uygulanan anketteki çoktan seçmeli sorular yüzde (%) ve frekans analizi yapılarak incelenmiştir.

Açık uçlu sorular, sınıfta öğrencilerle birlikte değerlendirilmiştir. Çünkü işbirliği ve hemfikir olma aksiyon araştırmasının en önemli özelliklerinden biridir. Bu analizde, frekansı en fazla olan ve sınıfın genelini kapsayan öneriler ders anlatılırken kullanılmıştır. Yine frekansı en fazla olan problemlere çözüm üretilmiştir.

Aksiyon araştırmasının etkisi vize ve final sınavlarıyla ölçülmüştür. Başarı, vize notunun % 40'ı, final notunun % 60'ı alınarak hesaplanmıştır. Anabilim dalları ile kız ve erkek öğrencilerin başarıları yüzde (%) olarak hesaplanıp karşılaştırılmıştır. Uygulamadaki asgari geçme notu yüz üzerinden 60 olduğundan, vize ve final sınavlarının ortalaması 60 ve üzeri olanlar başarılı sayılmıştır. Araştırmanın yapıldığı zamanda örnekleme oluşturan anabilim dallarında bütünleme sınavı ve yaz okulu uygulaması bulunmamaktadır.

Tutum ölçeği verileri SPSS programı kullanılarak analiz edilmiştir. Çalışmaya katılan bütün öğrencilerin tutumları anabilim dallarına ve cinsiyetlere göre t-testi yapılarak hesaplanmıştır.

10. Bulgular ve yorumlar

Yöntem (6.2) kısmında belirtildiği gibi, araştırmanın gerçekleştirilmesinde, Somekh'in (1989) aksiyon araştırması modelindeki süreç takip edilmiştir. Ancak diğer aksiyon araştırmacılarının fikirlerinden de yararlanılmıştır. Bunun amacı, ülkemizde yeni yaygınlaşan aksiyon araştırmalarının gerçekleştirilmesi ve mantığı hakkında okuyuculara net bilgi vermek ve yeni araştırmacılara yararlı olmaktadır.

10.1 Mevcut durumun tespiti

Aksiyon araştırmasının başlangıç (birinci) aşamasında yapılması gerekenler konusunda farklı fikirler belirtilmiştir ve önemli aksiyon araştırmacılarından bazılarının görüşleri şu şekildedir: Kemmis ve McTaggart'a (1988) göre araştırmacılar bir problem seçmek zorunda değildir; genel bir konu seçilerek aksiyon araştırması başlatılabilir. Elliott da (1991:69) benzer görüşe sahiptir ve genel bir konu/fikirle aksiyon araştırması başlatılabilir demektedir. Altrichter'e (1993:35) göre "ilgiler, problemler ve belirsiz durumlar" aksiyon araştırmasının konusu olabilir. Yukarıdaki görüşlerin aksini savunan Cohen ve Manion (1996:198) ise "aksiyon araştırması bir problemle başlar" demektedir.

Çalışmadaki aksiyon araştırmasının başlangıcının belirlenmesi için, birinci dönemin başında, öğrencilere dört adet çoktan seçmeli ve iki adet açık uçlu soru içeren bir anket uygulanmıştır. Söz konusu anketle, Resim, Müzik ve Sınıf Öğretmenliği öğrencilerinin aşağıdaki durumları belirlenmiştir.

- a) İlköğretimde İngilizce öğrenme durumları.
- b) Orta öğretimde İngilizce öğrenme durumları.
- c) Öğrencilerin bitirdikleri lise (okul) türleri.
- d) İngilizce dersini almaktaki amaçları.

Tablo 1 ve 2'de görüldüğü gibi, ilköğretim ve ortaöğretimde İngilizce branş öğretmeninden ders alan öğrencilerin oranı %17 ile %52 arasındadır. Alan dışından öğretmenlerin İngilizce dersine girme oranı ise % 5 ile % 45 arasındadır. Bunlara ilaveten, ilköğretim ve ortaöğretimde İngilizce dersi boş geçen öğrencilerin oranının %22 ile %50 oranlarında olduğu gözlenmektedir.

Tablo 1. Öğrencilerin İlköğretimde İngilizce Öğrenme Durumları

İngilizce Öğrenme Durumları	Sınıflar									
	Resim		Müzik		Sınıf Öğret. 1A		Sınıf Öğret. 1B		Sınıf Öğret. A1	
İlköğretimde İngilizce öğretmeninden ders alan öğrenci sayısı.	10	% 28	15	% 48	9	% 33	5	% 17	14	% 39
İlköğretimde İngilizce dersine başka branş hocası gelen öğrenci sayısı	13	% 36	5	% 16	10	% 37	13	% 45	12	% 33
İlköğretimde İngilizce dersi genellikle boş geçen öğrenci sayısı.	13	% 36	11	% 35	8	% 30	10	% 34	10	% 28
Diğer nedenler (okulu dışarıdan bitirenler ve yurtdışından gelenler)	-	% 0	-	% 0	-	% 0	1	% 3	-	% 0
Toplam Öğrenci	36		31		27		29		36	

Tablo 2. Öğrencilerin Ortaöğretimde İngilizce Öğrenme Durumları

İngilizce Öğrenme Durumları	Sınıflar									
	Resim		Müzik		Sınıf Öğret. 1A		Sınıf Öğret. 1A		Sınıf Öğret. A1	
Orta öğretimde İngilizce öğretmeninden ders alan öğrenci sayısı.	15	% 42	16	% 52	9	% 33	15	% 52	17	% 47
Orta öğretimde İngilizce dersine başka branş hocası gelen öğrenci sayısı	2	% 6	7	% 23	11	% 41	6	% 21	6	% 17
Orta öğretimde İngilizce dersi genellikle boş geçen öğrenci sayısı.	18	% 50	7	% 23	6	% 22	7	% 24	12	% 33
Diğer nedenler (okulu dışarıdan bitirenler ve yurtdışından gelenler)	1	% 3	1	% 3	1	% 4	1	% 3	1	% 3
Toplam Öğrenci	36		31		27		29		36	

Tablo 3. Öğrencilerin Bitirdikleri Okul Türleri

Okul Türleri	Sınıflar									
	Resim		Müzik		Sınıf Öğret. 1A		Sınıf Öğret. 1B		Sınıf Öğret. A1	
	Adet	%	Adet	%	Adet	%	Adet	%	Adet	%
Normal liseden mezunları sayısı	25	69	16	52	24	89	24	83	28	78
Anadolu lisesinden mezunları sayısı	2	6	7	23	1	4	2	7	5	14
Dil ağırlıklı liseden mezun olanların sayısı	1	3	2	6	1	4	2	7	2	6
Diğer liseler (açık öğretim, yurtdışı)	8	22	6	19	1	4	1	3	1	3
Toplam Öğrenci	36		31		27		29		36	

Tablo 4. Öğrencilerin İngilizce Dersini Öğrenme Amaçları

Öğrencilerin Amaçları	Sınıflar									
	Resim		Müzik		Sınıf Öğret. 1A		Sınıf Öğret. 1B		Sınıf Öğret. A1	
Dersi geçmek	10	% 28	9	% 29	7	% 26	12	% 41	3	% 8
Temel İngilizce'yi öğrenmek	25	% 69	21	% 68	19	% 70	11	% 38	31	% 86
Devam almak	1	% 3	1	% 3	1	% 4	1	% 3	1	% 3
Diğer nedenler	-	% 0	-	% 0	-	% 0	5	% 17	1	% 3
Toplam Öğrenci	36		31		27		29		36	

Tablo 3 ve 4'e göre dil ağırlıklı okuldaki mezun olanların oranı %3 ile %20 arasındadır. Resim ve Müzik öğrencilerden yaklaşık %30'nun amacı dersi geçmek iken, bu oran Sınıf Öğretmenliği öğrencileri için %41'e kadar çıkmaktadır. Aynı şekilde, Resim ve Müzik öğrencilerinin temel İngilizce'yi öğrenme isteği %67 ile %70 oranında iken, bu oran Sınıf Öğretmenliği öğrencileri için %36 ile %70 arasındadır. Bu verilere göre Müzik ve Resim öğrencilerinin İngilizce öğrenmeye daha istekli oldukları görülmüştür.

10.2 Öğretilecek konuların tespiti

Üniversitelerin birinci sınıfında okutulan Yabancı Dil (İngilizce I ve II) derslerinin konuları YÖK tarafından belirlenmektedir. Aksiyon araştırmalarında ise çalışılacak konu veya problem araştırmacı ve araştırılanlarla (öğrenciler) birlikte belirlenir. Yukarıdaki Tablo 1 ve 2'de görüldüğü gibi, bu çalışmada İngilizce dersinin ilk ve ortaöğretimde boş geçmesi ve bu derse alan dışından öğretmenlerin girmesi nedeniyle, YÖK'ün belirlediği konular yerine, temel (elementary) İngilizce'nin konuları aksiyon araştırması yöntemiyle öğrencilere öğretilmeye çalışılmıştır.

10.3 Verilen toplanması

Somekh'in (1989) aksiyon araştırması sekiz aşamalı bir süreçtir ve çalışmada veriler iki defa toplanır. İlkinde, seçilen konu veya problemin çözümüne ait veriler toplanır. İkincisinde, uygulama sonuçlarına ilişkin veriler toplanır. Aksiyon araştırması, demokratik, katılımcı ve işbirliğine dayalı olarak gerçekleştirildiğinden (Elliott, 1991; Kember, 2000), ders öğretim elemanı, dönemin başında dersin işlenişine ilişkin öğrenci görüşlerini çeşitli araçlarla toplar, analiz eder ve ders konularını öğrencilerin öğrenme yöntemlerine/isteklerine göre öğretmeye çalışır. Kısacası, aksiyon araştırmalarında bürokratik şekilde emretme yoktur; bunun yerine demokratik şekilde ve işbirliğine dayalı karar alma süreci vardır.

Bu çalışmada, her öğrenciye sorulan açık uçlu sorular şunlardır:

- a) Size göre İngilizce'nin en zor üç konusu nedir?
- b) Size göre İngilizce dersi nasıl anlatılırsa/işlenirse daha yararlı olur?

Mümkün olduğu kadar çok ve çeşitli öneriler toplayabilmek için açık uçlu soru sorulmuştur. Tablo 5, anabilim dallarının öğrenci ve öneri sayılarını göstermektedir.

Tablo 5. Anabilim Dallarının Öğrenci ve Öneri Sayıları

Anabilim Dalları	Öğrenci Sayısı	Öneri Sayısı
Resim Öğretmenliği	40	32
Müzik Öğretmenliği	30	30
Sınıf Öğretmenliği	100	83

10.4 Veri analizi ve hipotezlerin üretimi

Başlangıç aşamasının belirlenmesinde, yukarıda belirtildiği gibi, İngilizce dersine yönelik, her öğrenciden 3 tane anlaşılması zor konu ve dersin işlenişine dair 3 tane de öneri yazması istenmiştir. Yapılan ilk analizden sonra problemler ikiye ayrılmıştır: Bunlardan birincisine öğrenci-kaynaklı problemler (ÖKP), ikincisine ise öğrenci dışı problemler (ÖDP) denilmiştir. Ayrıca, İngilizce'nin zor konuları ve dersin öğretilmesine yönelik öğrenci görüşlerinin incelenmesinde, frekansı en fazla olan problemler ve öneriler dikkate alınmıştır. İngilizce'nin zor konuları ve öğrencilerin dersi öğrenmeye yönelik önerileri programlar bazında aşağıdaki tablolarda verilmiştir:

Tablo 6. Resim Öğretmenliği Öğrencilerinin Görüşleri

Anlaşılması Zor Konular	Frekans	İngilizce Öğretimine İlişkin Öneriler	Frekans
İngilizce cümle kurmak	14	Ders, daha yavaş işlenmeli (anlatılmalı)	8
Kelime eksikliği ve ezberlemesi	15	Konu, seviyeye uygun anlatılmalı	7
İngilizce sözcük telaffuzu	8	Kelime ezberletilmeli, anlamı yazılmalı, vs.	7
Temelin olmaması	6	Görselliğe önem verilmeli	6
Anlamak (gramer, ders, sözcük, vs)	6	Karşılıklı konuşma ve çok diyalog yapılmalı	5
Zaman ekleri /zamanlar (tenses)	4	Gönüllü olanlara soru sorulmalı	5
Teorik kuralların fazlalığı (gramer)	4	Gramer iyi öğretilmeli	2

Tablo 7. Müzik Öğretmenliği Öğrencilerinin Görüşleri

Anlaşılması Zor Konuları	Frekansı	İngilizce Öğretimine İlişkin Öneriler	Frekansı
Kelime öğrenme	21	Konular seviyeye göre işlenmeli	6
İngilizce cümle kurma	10	Ders, anlaşılır ve eğlenceli işlenmeli	6
Branş ders saatlerinin fazlalığı	5	Öğrenci konuşmalı, pratik yapılmalı	6
İngilizce temel bilgimiz yok	9	Temel İngilizce'den başlanmalı	6
Pratik eksikliği	7	Kelimeler çevrilmeli, ezberletilmeli, vs.	4
Telaffuz	4	Diyaloglar yapılmalı	2
Dersi anlamıyorum	4	Ders, uygulamalı, çok örnekli olmalı	2

Tablo 8. Sınıf Öğretmenliği Öğrencilerinin Görüşleri

Anlaşılması Zor Konuları	Frekansı	İngilizce Öğretimine İlişkin Öneriler	Frekansı
Cümle yapısı (kuruluşu)	36	Kelime ezberletilmeli, telaffuz edilmeli,	18
Kelime öğrenme, unutmama, eksiklik	37	Öğrenci seviyesine uygun anlatılmalı	12
Telaffuz	35	Grammer öğretilmeli	11
İngilizce konuşamama	6	Görselliğe ağırlık verilmeli	8
Öğrendiklerimi unutmamak	6	Ders sevdirilmeli	7
Dersi anlamıyorum	4	Diyalog, bol örnek yapılmalı	5
Ders hızlı anlatılıyor	3	Telaffuzda yardımcı olunmalı	5

6., 7. ve 8. tablolardan anlaşılacağı üzere, ÖDP'leri sınıfta birçok kişi dile getirmiştir. Bu problemlerin çözümüne yönelik ders öğretim elemanının konuyla ilgili teknik bilgi vermesi, materyal hazırlaması, önceden etkinlik planlaması gerekmektedir. ÖKP'nin bazılarının çözümüne öğretim elemanının katkısı olabilir, ancak ÖKP'ler, genellikle bir-iki kişiyi ilgilendiren; o kişinin tutumunu ve bakış açısını yansıtan problemlerdir. Öğrencilerin dile getirdiği ÖKP'ye örneklerden bazıları şunlardır:

- Ezberimin zayıf olması.
- Kendime güvenmiyorum.
- Kaynak eksikliği.
- Çalışmamdan emin değilim.
- Çabuk unutuyorum.
- Ezber yeteneğim az.

- İngilizce konuşmayı ve öğrenmeyi sevmiyorum.
- Kendim problemim.
- Not ve geçme korkusu.
- Tekrarlamamak / tekrar yapmıyorum.
- Okuduğumu/kuralları aklımda tutamıyorum.
- Önyargılıyım, (...).

Yukarıda 6., 7. ve 8. tablolardaki problemler doğrultusunda aşağıdaki hipotezler üretilmiştir. Hipotezler, nicel araştırmalarda bağımlı, bağımsız değişken ilişkisini belirtmektedir ve deneysel araştırma düzeneklerinde kullanılmaktadır. Ayrıca, hipotezler, doğrusal, doğrusal olmayan ve ters hipotez olarak da gruplanmaktadır. Bu aksiyon araştırmasında üretilen (kullanılan) hipotezler, yukarıda sayılanların dışında tutulmuş olup, düz cümleler (statement) şeklinde ifade edilmiştir.

2006-2007 Eğitim Öğretim Yılında Üretilen (Kullanılan) Hipotezler:

- Bazı öğrencilerin İngilizce kelime öğrenme, ezberleme, unutma, vs. problemleri vardır.
- Bazı öğrencilerin, İngilizce kelime, dilbilgisi (gramer) öğrenmede telaffuz problemi vardır.
- Bazı öğrencilerin İngilizce konuşamama (pratik) problemi vardır.
- Bazı öğrenciler İngilizce cümle kurmada (gramer) zorluk çekmektedirler.
- Bazı öğrenciler temel İngilizce'yi bilmemektedirler.
- Bazı öğrenciler çeşitli nedenlerle İngilizce dersini anlamakta zorluk çekmektedirler.
- Branş derslerinin fazlalığı bazı öğrencilerin İngilizce öğrenmesini olumsuz etkilemektedir.

İngilizce I ve II'nin anlaşılması zor konularının anabilim dallarına göre pek farklılık göstermediği anlaşılmaktadır. Çoğunlukla bilişsel öğrenmeye dayalı eğitim gören Sınıf Öğretmenliği öğrencilerinin problemleri ile çoğunlukla psiko-motor öğrenmeye dayalı eğitim gören Resim ve Müzik öğrencilerinin İngilizce öğrenmedeki problemleri benzerlikler göstermektedir. Bu temel problemler şunlardır: İngilizce yeni kelime öğrenme ve telaffuz, cümle kuramama (sözcük dizme), pratik eksikliği, önceki yıllarda İngilizce dersinin boş geçmesidir. Benzer şekilde, bu anabilim/anasanat dallarındaki öğrencilerin dil öğrenme tercihlerinde İngilizce kelime, gramer ve telaffuzla ilgili öneriler yer almıştır. Ayrıca, görsellik, aktivite, uygulamalı öğretim psiko-motor öğrenme Resim ve Müzik öğrencilerinden beklenen öğrenme yöntemi olmasına rağmen, bu öğrenme özelliklerinin Sınıf Öğretmenliği öğrencileri tarafından da kısmen paylaşıldığı görülmektedir.

10.5 Aksiyon adımlarının planlanması

Aksiyon araştırmalarında, aksiyon adımlarının planlanması, araştırma konusunun veya probleminin çözümüne (öğretimine) yönelik çözüm önerilerinin yapılması demektir. Bu öneriler (yöntemler, etkinlikler, vs.) başlangıç aşamasında

toplanan veri analizinden çıkmaktadır. Dördüncü aşamada planlanan veya üretilen etkinlikler ve yöntemler kuramsaldır, problemin çözümüne yönelik çözüm önerileridir. Bu çalışmada üretilen (planlanan) aksiyon etkinlikleri veya çözümler şunlardır:

- Öğretilen her yeni kelime birkaç kez telaffuz edilmeli, öğrencilere tekrar ettirilmeli ve öğrencilerin anlayacağı şekilde (sesletimle) tahtaya yazılmalı.
- Yabancı dilde kelime öğrenme ile ilgili genel ilkeler öğrencilere söylenmeli.
- Eğitim-öğretimde kullanılan öğretimle ilgili genel ilkeler öğrencilere söylenmeli.
- Derste mümkün olduğu kadar İngilizce konuşulmalı ve öğrenciler konuşturulmalı.
- Ders konuları başlangıç (elementary) seviyeden itibaren anlatılmalı.
- Dersi sevdirmek için, öğrencilerle şakalaşılmalı, fıkra, hikaye anlatılmalı ve espiri yapılmalı.
- Ders öğretim elemanı, ÖKP'leri mümkün olduğu kadar çözmeye çalışmalıdır.

10.6 Planlanan aksiyon adımlarının uygulanması

Üretilen aksiyon adımları 2006-2007 eğitim öğretim yılının Güz ve Bahar dönemleri boyunca uygulanmıştır. Aksiyon adımlarını, başka bir ifadeyle, çözüm önerilerini, uygulamak ve öğretmek başlıca İngilizce ders öğretim elemanının görevi olmuştur. Buna ilaveten, aksiyon adımlarının uygulanmasında öğrencilerden de yararlanılmıştır ve aksiyon adımları aşağıdaki şekillerde uygulanmıştır:

10.6.1 Telaffuz

Bilindiği gibi, İngilizce'yi yeni öğrenenlerin Türkçe anlamlarını bilmedikleri İngilizce yeni kelimelerle karşılaşma olasılığı vardır. Dördüncü aşamada belirlenen çözüm önerilerine uygun olarak, yeni kelimeler ilk önce ders öğretim elemanı tarafından tekrar edildi, daha sonra sınıfa koro halinde tekrar ettirildi. Bu tekrarların sayısı öğretilen kelimenin tek, iki ve çok heceli olmasına göre değişiklik göstermiştir. Tek ve iki heceli kelimeler iki üç kez, üç ve daha fazla heceli kelimeler dört beş kez tekrar edildi. Ders, mümkün olduğunca İngilizce ve komutlar kullanılarak işlendi. Kullanılan komutlardan bazıları şunlardır: sonra tekrar et (repeat after me), bir kez daha (once more), hep birlikte (all together), tamam (OK), iyi (good). Son aşamada ise öğretilen yeni kelimenin anlamı ve telaffuzu tahtaya yazıldı.

10.6.2 Kelime öğrenme ilkeleri

Öğrencilere, aralıklarla İngilizce kelime öğrenmeyle ilgili teorik bilgiler verildi ve bu bilgileri nasıl kullanacakları örneklerle açıklandı. Öğrencilere aktarılan teknik bilgilerden bazıları şunlardır:

“Kısa aralıklarla ama düzenli tekrar yapın. Günde beş dakikalık tekrar haftada bir yapılan yarım saatlik tekrardan daha iyidir” (Redman, 1999:6).

“Yeni kelimelerin anlamlarını cümle veya cümlecik içinde öğrenin.

Sıfatları isimlerle birlikte öğrenin, örneğin, a royal family, a rich vocabulary.

Fiilleri ifade edildiği yapılarla ve isimlerle birlikte kullanın, örneğin, to express an opinion.

Fiilleri ifade edildiği cümlecikle birlikte kullanın, örneğin, in contact with, a train set.

İsimleri edatlarla birlikte öğrenin, örneğin, at a high level, thanks to your help”.

(McCarty ve O’Dell, 1999:2).

10.6.3 Eğitim-öğretimdeki genel ilkeler

Öğrencilere, Eğitim Bilimlerine giriş dersinin bazı konuları (öğrenme, öğrenme türleri, unutmama) ile Özel Öğretim Yöntemleri dersinde öğretilen genel eğitim ilkeleri açıklandı ve örnekler verildi. Örneğin, eğitim-öğretimde kullanılan açıklık ilkesi beş duyunun öğrenme üzerine etkisini yüzde (%) olarak açıklar. Buna göre “görme duyusu %83, işitme duyusu %11 (...) oranında etkilidir (Çivi ve Büyükkaragöz 1997:61). Bu teknik bilgidan sonra, öğrencilere öğrendikleri her yeni İngilizce kelime ile ilgili çöp resimler çizmeleri önerildi ve tahtaya o günkü konu ile ilgili birkaç çöp resim çizildi.

Ayrıca, öğrenilen yeni kelimeler güncellik ve hayatilik ilkelerine göre örneklendirildi ve açıklandı. Örneğin, dilbilgisi olarak İngilizce kiplerden biri olan must’ın anlamı (meli, malı) açıklandıktan sonra günlük hayatla ve öğrencilerin kendi yaşamlarıyla ilgili sorular soruldu. Bu sorulardan bazıları şunlardır: Öğrenciler derste ne(ler) yapmalı? (what must the students do in the lesson?), öğrenciler derste ne(ler) yapmamalı? (what mustn’t the students do in the classroom?), öğrenciler genel olarak ne(ler) yapmamalı? (what mustn’t the students do in general?), anne ve babalar neler yapmalı? (what must the parents do?).

Bu sorulara kısmen Türkçe kısmen de İngilizce verilen cevaplar tahtaya yazıldı. Örneğin, öğrenciler derste ne yapmamalı sorusuna şu cevaplar verildi:

They mustn’t make noise

They mustn’t play with the mobile phones, MP3, MP4, etc.

They mustn't laugh.
They mustn't speak to each other.
They mustn't eat and drink, (...).

Buna ilaveten, yeni öğretilen sözcükler bir çok açılardan ele alınarak öğrencilerin dikkati çekilmeye çalışılmıştır. Örneğin, İngilizce "brother" (erkek kardeş) sözcüğünün anlamı açıklandıktan sonra, öğrencilere, *kimin en çok kardeşi var?*, *kimin en az kardeşi var?*, *kardeşin çok olması yararlı mıdır?*, *kardeşlerin az olması yararlı mı yoksa zararlı mı?* gibi Türkçe sorular sorarak öğrencilerin dikkati *brother* kelimesinde tutulmaya çalışılmıştır. Öğretilen kelimelerin üzerinde bu kadar çok durulmasının nedeni McCarty ve O'Dell'in (1999:5) görüşleridir. Onlara göre, bir İngilizce kelimeyi öğrenebilmek için, o kelimeyle altı-yedi değişik yerde ve şekilde karşılaşmak gerekir.

10.6.4 Başlangıç seviyesi

Tablo 1 ve 2, ilköğretimde İngilizce dersi boş geçen ve bu dersi başka branş öğretmeninden alan öğrencilerin oranının %8 ile %45, orta öğretimde ise % 5 ile %50 arasında olduğunu göstermektedir. Bu durumda YÖK'ün belirlediği İngilizce I ve II'nin konularını öğretmek pek olanaklı değildir. Bunun yerine, İngilizce'nin ilk düzeyindeki (elementary) dilbilgisi (gramer) konuları öğretilmiştir. Bunun nedeni eğitim-öğretimde kullanılan "bilinenden bilinmeye" ilkesidir. Öğrencilerin üniversite seviyesinde ileri düzeyde İngilizce öğrenmeleri beklenebilir, ancak temel İngilizce bilinmeden ileri düzeyde İngilizce öğretmek zor veya imkânsızdır. Örneğin, İngilizce Simple Past Tense'i (-dili geçmiş zaman) bilmeyen kişilere, Past Perfect Tense'i (mişli geçmiş zaman) öğretmek yukarıda açıklanan bilinenden bilinmeye ilkesine uygun değildir.

10.7 Değişimi izleme ve veri toplama

Şekil 1'de görülen Somekh'in (1989) aksiyon araştırması modelinde veriler ikinci ve altıncı aşamalarda toplanır. İkinci aşamada, seçilen konu veya problemin çözümüne yönelik veriler (öneriler) toplanır. Altıncı aşamada ise uygulanan aksiyon adımlarının etkisi araştırılır. Bu çalışmada ise uygulanan aksiyon adımlarının etkisi sözel (şifahen), yazılı sınavlar ve gözlem aracılığıyla toplanmıştır.

10.7.1 Sözel dönüt

Uygulanan aksiyon adımlarının etkisi, dersin işlenişi, anlatılan konunun anlaşılması belli aralıklara öğrencilere sözel olarak soruldu ve dersin işlenişine ve aksiyon adımlarına yönelik olumsuz bir dönüt belirtilmemiştir. Ancak, olumsuz bir dönütün söylenmemesi olmadığı anlamına gelmez. Örneğin, bazı öğrencilerin olumsuz dönütü olabilir ve bunu söylemeye çekinmiş/utanmış/korkmuş (...) olabilirler.

109.7.2 Yazılı dönüt

Aksiyon adımlarının etkisinin yazılı olarak araştırılması vize (ara sınav) ve final sınavları ile araştırılmıştır. Burada şöyle bir mantık kullanılmıştır: Eğer uygulanan aksiyon adımları öğrencilerin İngilizce öğrenmelerine olumlu katkı yapıyorsa, öğrencilerin sınavlardan başarılı (60 ve üzeri not) olmaları gerekir. Yazılı vize ve final sınavında öğrencilere öğretilen (anlatılan) her konuyu kapsayacak şekilde sorular soruldu. Güz ve Bahar dönemleri sonunda İngilizce I ve II dersinin vize ve final sınavlarından iyi not alan öğrencilerin başarı oranı her dönemin sonunda araştırıldı. Aşağıdaki tabloda araştırma kapsamındaki programların dönemlere göre başarı durumları gösterilmiştir.

Tablo 9. Program Dallarına Göre Öğrencilerin Başarı Oranları

Eğitim Fakültesi	Anabilim/anasanat Dalları					
	Resim Öğretmenliği		Müzik Öğretmenliği		Sınıf Öğretmenliği	
	Dönemler		Dönemler		Dönemler	
Sınavlar	Güz	Bahar	Güz	Bahar	Güz	Bahar
Vizesi İyi Olanlar	%51	%46	%62	%32	%80	%52
Finali İyi Olanlar	%54	%53	%71	%61	%82	%78
Genel Başarı	%46	%48	%62	%40	%73	%70
Ortalama	%50	%49	%65	%44	%78	%66
Genel Ortalama	%49,50		%54,50		%72	

Tablo 9'a göre Resim öğrencilerinin ortalama başarıları %49,50, Müzik öğrencilerinin %54,50 ve Sınıf Öğretmenliği öğrencilerinin %72'dir. Resim ve Müzik öğrencilerine göre Sınıf Öğretmenliği öğrencilerinin yabancı dil öğrenmede daha başarılı oldukları görülmüştür. Ayrıca, cinsiyete göre başarı oranı ise şu şekildedir.

Tablo 10. Birinci Dönem Cinsiyete Göre Öğrencilerin Başarı Oranları

Eğitim Fakültesi	1. Dönem					
	Cinsiyet					
	Kızlar			Erkekler		
Anabilim Dalları	Kız Öğrenci Sayısı	Başarılı Öğrenci Sayısı	Başarı Oranı	Erkek Öğrenci Sayısı	Başarılı Öğrenci Sayısı	Başarı Oranı
Resim Öğretmenliği	16	11	%69	13	11	%85
Müzik Öğretmenliği	18	13	%72	22	7	%32
Sınıf Öğretmenliği	38	38	%100	64	46	%72
Toplam	72	62	%86	99	64	%65

Tablo 11. İkinci Dönem Cinsiyete Göre Öğrencilerin Başarı Oranları

Eğitim Fakültesi	II. Dönem					
	Cinsiyet					
	Kızlar			Erkekler		
Anabilim Dalları	Kız Öğrenci Sayısı	Başarılı Öğrenci Sayısı	Başarı Oranı	Erkek Öğrenci Sayısı	Başarılı Öğrenci Sayısı	Başarı Oranı
Resim Öğretmenliği	13	7	%54	13	6	%46
Müzik Öğretmenliği	18	13	%72	22	7	%32
Sınıf Öğretmenliği	36	31	%86	52	39	%75
Toplam	67 ⁵	51	%77	87	52	%60

Tablo 10 ve 11'deki sonuçlara göre kız öğrencilerin 1. ve 2. dönem ortalama başarı oranı %77 ile %86 arasında, erkek öğrencilerin ise %60 ile 65 arasındadır. Bu bulgulara göre, yabancı dil öğrenmede, çalışmaya katılan kız öğrencilerin erkek öğrencilerden daha başarılı oldukları görülmektedir.

10.7.3 Gözlem kayıtları

Sözel ve yazılı (sınavlar) toplanan verilere ilaveten, belli aralıklarla ders gözlemleri yapıldı ve öğrencilerin derse hazırlığı, katılımı, ders materyallerini (kitap, sözlük, vs.) yanında bulundurma durumları düzenli olarak bir günlüğe kaydedildi. Bu gözlemlerde, Hopkins'in (1996:92) belirttiği dört çeşit yöntemden biri olan, açık gözlem (open observation) yöntemi kullanıldı. Üç anabilim dalındaki öğrencilerin genel durumunu yansıtan örneklerden birkaçı aşağıdaki gibidir:

Müzik öğretmenliği öğrencileriyle ilgili gözlemlerinden bir tanesi şu şekildedir: “Öğrencilerin tamamı bu derste İngilizce kelimelerin anlamını bulmadan sınıfa gelmiştir. Bu durumda dersi işlemenin zorluğu öğrencilere kızgınlıkla belirtilmiştir. Bu durumu, öğrenciler haksız bir tutum olarak değerlendirmiştir. Çözüm olarak öğrencilere 15 dakika süre verilerek okuma parçasının yeni kelimelerinin anlamları sözlükten buldurulmuştur. Böylece okuma parçası herkesin katılımıyla Türkçe'ye çevrilmiş ve ders neşeli bir şekilde işlenmiştir” (gözlem 3, 20.03.2007). Bu bölümle ilgili diğer bir gözlem notu şu şekildedir: “İlk derse 13 öğrenciden sadece 3-4 kişinin, ikinci derse ise 22 kişiden sadece 6 kişi katıldığı ve sınıftaki 8 kişinin de ders notunun (kitap) yanlarında olmadıkları görüldü. Öğrencilerin ikinerli veya üçerli oturdukları, derse katılmayanların cep telefonu, MP3 ve MP4 ile oynadıkları kaydedilmiştir” (gözlem 4, 10.04.2007).

Resim öğretmenliği öğrencilerine ait gözlem kayıtlarından birkaçı şunları yansıtmaktadır: “Bu hafta yapılan gözlemlerde öğrencilerden 12 kişinin ders kitabı

⁵ Öğrenci sayılarının 1. ve 2. dönem farklı olmasının nedeni bazı öğrencilerin daha önceden bir yükseköğretim bitirmiş olmaları nedeniyle İngilizce I/ II'den muaf olması ve yatay geçişlerdir.

veya notunu yanlarında getirmemişlerdir; diğer 10 kişi okuma parçasının yeni kelimelerini hazırlayıp derse katılmışlardır. Ayrıca, yaklaşık 10 kişi yanlarında ders kitabı olduğu halde derse katılmamıştır” (gözlem 4, 28.03.2007). Dönemin sonuna doğru yapılan gözlemlerde ise “derse sadece 5 öğrencinin geldiği ve hiç kimse kitap ve materyalin olmadığı” gözlenmiştir (gözlem 6, 22.05.2007).

SÖ öğrencilerine ait gözlemlerden bazıları şunlardır: “Bu derste beş duyunun öğrenme/hatırlama üzerine etkisini yüzde (%) olarak tahtaya yazıldı, örneğin okuduklarımızın %10’nu, işittiklerimizin %20’sini... hatırlarız ve öğrencilerin bu bilgileri özenle yazdıkları gözlenmiştir” (gözlem 1, 20.12.2006). Diğer bir gözlemlerde ise “ derste 19 kişinin olduğu ve 9 kişinin yanında ders notu olmadığı” belirtilmiştir (gözlem 4, 7.5.2007). SÖ ile ilgili genel kanı şu şekildedir: “SÖ öğrencilerinin derse daha fazla katıldıkları ve büyük çoğunluğun ders notlarını yanlarında getirdikleri gözlenmiştir” (gözlem 7, 28.5.2007).

10.8 Analiz ve değerlendirme

Aksiyon araştırmasının genel değerlendirmesi II. dönemin bitmesinden sonra yapılmıştır. Bu işlemde, öğrencilerin, I. dönemin başında İngilizce bilme durumları, aksiyon araştırmasının etkileri ve II. dönemin sonunda öğrencilerin başarı durumları ve İngilizce’ye karşı tutumları değerlendirilmiştir. Bir önceki (9.7) aşamada görüldüğü gibi, Resim öğrencilerinin genel başarı oranı %49,50, Müzik öğrencilerinin %54,50 ve Sınıf Öğretmenliği öğrencilerinin ise %72’dir. Çalışmaya katılan kızların genel başarı oranı %75 iken, erkeklerin başarı oranı % 54,50’dir. Çalışmaya katılan kızların başarı oranı %77 ile %86 iken, erkeklerin başarı oranı ise %60 ile %65’tir.

Ayrıca, çalışmanın alt amaçlarından biri olan öğrencilerin İngilizce’ye karşı tutumlarını belirlemek için, II. dönem final sınavından sonra, gönüllü öğrencilere, 5’li likert tipi, 32 maddeden oluşan tutum ölçeği uygulanmıştır. En fazla 160 en az 32 puan alabilen anket sonuçları SPSS kullanılarak analiz edilmiştir. Bu bulgulara ait bilgiler şu şekildedir:

Tablo 11. Tutum Ölçeğinin Anabilimlere Göre Değerlendirilmesi

Anabilim Dalları	N	Ortalama	SS	t	P	SD
Sınıf Öğretmenliği	76	103,33	29,94	0,788	0,432	131
Resim + Müzik Öğrt.	57	107,28	28,35			

Resim, Müzik ve SÖ anabilim dalları arasında, öğrencilerin İngilizce öğrenmeye karşı tutumları açısından, Tablo 11’de görüldüğü gibi, $p>0,05$ göre önemli bir fark olmadığı görülmektedir.

Tablo 12. Tutum Ölçeğinin Cinsiyete Göre Değerlendirilmesi

Cinsiyet Grupları	N	Ortalama	SS	t	P	SD
Kızlar	55	116,50	28,96	4,038	0,000	131
Erkekler	78	96,83	26,73			

Çalışmaya katılan bütün kız ve erkek öğrenciler arasında, İngilizce öğrenmeye karşı tutumları açısından, Tablo 12’de görüldüğü gibi, $p < 0,05$ göre önemli bir fark olduğu görülmektedir.

10.9 Sonraki dönem sürecin planlanması

Somekh’in (1989) sekiz safhadan oluşan aksiyon araştırma modeli dönem bir süreci (aşamayı) oluşturur. Aksiyon araştırması yazını, gerçekleştirilen aksiyon araştırmalarının en az iki-üç aşama devam etmesini tavsiye eder. Ancak Yabancı Dil I ve II öğretimi üniversitelerin sadece birinci sınıflarında öğretilmektedir. Bu nedenle, 2006-2007’de çalışma yapılan öğrencilerle bir sonraki yılda çalışmaya devam edilememiştir.

11. Sonuçlar

Bu aksiyon araştırması, Resim, Müzik, Sınıf Öğretmenliği anabilim dallarında okuyan öğrencilerin İngilizce öğrenme başarılarının aksiyon araştırması yöntemiyle araştırmayı amaçlamıştır. Ayrıca, öğrencilerin başarıları anabilim dalları ve cinsiyet farkları açısından değerlendirilmiştir. Çalışma son olarak, öğrencilerin İngilizce öğrenmeye karşı tutumlarını anabilim dalları ve cinsiyet farklarına göre incelemiştir. Netice olarak, yapılan bu çalışma ve veri analizlerine göre şu bulgulara ulaşılmıştır:

1) I. dönemin başında yapılan incelemede Resim ve Müzik öğrencilerinin, SÖ öğrencilerine kıyasla, İngilizce öğrenmeye daha istekli görülmemelerine rağmen, öğrencilerin başarı oranları Resim’de 49,50, Müzik’te %54,50 ve SÖ’de ise %72’dir. İngilizce öğrenme başarıları açısından, Resim ve Müzik öğretmenliği öğrencilerinden ziyade, Sınıf Öğretmenliği öğrencileri lehine önemli bir sonuç bulunmuştur.

2) Resim, Müzik ve Sınıf Öğretmenliği dallarındaki kızların başarı oranı 1 ve 2. dönem %77 ile %86 arasında iken, erkeklerin başarı oranı ise %60 ile 65 arasındadır. Çalışmaya katılanlar açısından bakıldığında, erkek öğrencilerden ziyade, örneklemedeki kız öğrencilerin yabancı dil öğrenmede daha başarılı olduğu görülmektedir.

3) Resim, Müzik ve Sınıf Öğretmenliği anabilim dalındaki öğrencilerinin İngilizce öğrenmede karşılaştıkları ortak zorluklar: cümle kurma, İngilizce sözcük

öğrenme ve sözcük telaffuzdur. Ayrıca, her üç anabilim dalındaki öğrencilerin İngilizce öğrenmede tercih ettikleri tek benzer yöntem karşılıklı konuşmadır. Karşılıklı konuşma üç anabilim dalı tarafından tek ortak yöntemdir. Bunun nedeni dil ve insanın doğası olabilir. Çünkü insanlar sosyal bir varlıktır, toplum içinde yaşarlar ve dili iletişim aracı olarak kullanırlar. Resim ve Sınıf Öğretmenliği öğrencilerinin tercih ettiği tek benzer yöntem ise görselliktir (Tablo 6, 7 ve 8).

4) Resim, Müzik ve Sınıf Öğretmenliği öğrencilerinin İngilizce öğrenmeye karşı tutumları arasında önemli bir farklılık olmadığı görülmüştür (Tablo 11).

5) İngilizce öğrenmeye karşı tutumlar cinsiyet açısından değerlendirmiş, kızlar ve erkekler arasında önemli bir farklılık görülmüştür. Buna göre, kız öğrencilerin tutumları daha olumludur (Tablo 12).

6) Öğrenciler anabilim dalları, cinsiyet ve tutumları açısından genel olarak değerlendirildiğinde aksiyon araştırması yönteminin Resim ve Müzik öğretmenliği öğrencilerinden ziyade, Sınıf Öğretmenliği öğrencileri ile bayanların yabancı dil öğretmesine etkisi olduğu söylenebilir.

11. ÖNERİLER

1) Sınıf Öğretmenliği öğrencilerinin 1. sınıfta aldıkları alan dersleri bilişsel öğrenme, Resim ve Müzik öğrencilerinin 1. sınıfta aldıkları alan dersleri ise psiko-motor öğrenme ağırlıklıdır. Başka bir ifadeyle, Sınıf Öğretmenliği öğrencileri öğrenmede beyinsel (bilişsel) etkinlikleri kullanmalarına rağmen, Resim ve Müzik öğrencileri psiko-motor (bedensel) uzuvları, örneğin el, ayak, kol, parmakları kullanmaktadırlar.

2) Yabancı dil öğrenme, yabancı sözcüklerin anlamları, dilbilgisini (grameri) bilebilme, zaman (tenses) farklarını, sözcükleri, isim, fiil, sıfat, zarf, edat olarak ayırt edebilme, sözcük benzerliklerini ve zıtlıklarını anlayabilme, teorik dilbilgisi kurallarını pratik konuşurken uygun kullanabilme, etken (aktive) cümleyi edilgene (passive), direkt (doğru anlatım) cümleyi dolaylı (indirect) cümlelere çevirebilme becerileri gerektirmektedir. Bütün bunlar (bilme/bilebilme, anlama, uygulama, analiz, sentez, ve değerlendirme) ise bilişsel öğrenmenin özellikleridir. Bu bakımdan, Resim ve Müzik öğrencilerinden ziyade, Sınıf Öğretmenliği öğrencilerinin yabancı dil öğrenmeye daha yatkın oldukları ve başarılarının da bundan kaynaklandığı söylenebilir. Bu nedenle, yabancı dil öğretim elemanlarının anabilim/anasanat dallarındaki öğrencilerin öğrenme yöntemlerine göre ders anlatmaları önerilebilir.

3) Ders öğretim elemanları İngilizce derslerini anlatırken Resim ve Müzik sınıflarında psiko-motor öğrenmeye uygun yaklaşım, yöntem ve teknikler kullanırlarsa, yabancı dil öğretme bu sınıflarda da başarılı olabilir. Psiko-motor öğrenmeye uygun yöntem ve tekniklere şu örnekler verilebilir: Tüm Tepki Yöntemi (total physical response) İngilizce emir cümlelerinin öğretilmesinde kullanılabilir. Ayrıca,

öğrencilerin el, kol, parmak, ayak kullanmalarını sağlamak için “yaparak yaşayarak öğrenme” ilkesi kullanılabilir. Bu ilke İngilizce süreç belirten zamanları öğretirken de kullanılabilir. Bunlara ilaveten, drama, tiyatro, rol yapma, canlandırma, sınıf içi oyun vs, kullanılabilir.

4) Yapılan çalışmanın yabancı dil öğretimine yönelik diğer önemli katkısı şu şekilde ifade edilebilir: Resim, Müzik ve Sınıf Öğretmenliği öğrencilerinin yabancı dil öğrenmelerine yönelik yöntem ve teknikler sadece bu aksiyon araştırması çalışmasında önerilmiştir; diğer aksiyon araştırmalarında ise böyle çözüm önerileri sunulmamıştır. Bu nedenle, yapılan çalışma yabancı dil öğretimine yönelik özgün ve farklı bir bakış açısı sunmaktadır. Ayrıca, yukarıda sunulan öneriler sadece çalışmanın yapıldığı üniversitedeki öğrencilere yönelik öneriler olarak algılanmamalıdır. Bilindiği gibi, yabancı dil öğrenme ve öğretme ülkemizde yıllardan beri devam eden eğitim sorunlarından biridir. Bu nedenle, yukarıda sunulan öneriler, ülkemizdeki diğer üniversitelerinde okuyan ve yabancı dil (İngilizce) öğrenen bütün Resim ve Müzik öğrencilerine yönelik genel çözüm önerileri olarak nitelenebilir.

KAYNAKÇA

- Alabaş, R., İlköğretim 6. Sınıf Sosyal Bilgiler Dersinde Kanıt Temelli Öğrenme Modeli: Bir Eylem Araştırması, Marmara Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul 2007.
- Altrichter, A., Posch, P. ve Somekh, B., *Teachers Investigate Their Work*, London: Routledge 1993.
- Atikler, A. (1997) The Role of Action Research in the Self-development of an ELT Teacher: A Descriptive Case Study, Unpublished MA Dissertation, Bilkent University, Ankara.
- Ayas, A. (1993) A Study of Teachers and Students' Views of Upper Secondary Chemistry Curriculum and Students' Understanding of Introductory Chemistry Concept in the Black Sea Region of Turkey.
- Büyükkaragöz, S. ve Çivi, C., *Genel Öğretim Metotları*, Öz Eğitim Yayınları, İstanbul 1997.
- Cohen, L. ve Manion, L., *Research Methods in Education*, Routledge, London 1996
- Corey, S. M., *Action Research to Improve School Practice*, Teachers' College, Columbia University, New York 1953..
- El-Gendy, O. E. (1984) A Study of the Student Understanding of the Basic Chemistry Concepts in Egyptian Secondary School, PhD, University of Cardiff, UK.

- Elliott, J. (1991) *Action Research for Educational Change*, Milton Keynes, Open University Press, Philadelphia.
- Elliott, J. (1995) What is good action research? – some criteria, *Action Researcher*, Issue No (2) 10-11.
- Hasırcı, Ö. K. (2006) Sınıf Öğretmenliği Öğrencilerinin Öğrenme Stilleri: Çukurova Üniversitesi Örneği, *Eğitimde Kuram ve Uygulama*, 2 (1), 15-25.
- Hopkins, D., *A Guide to Teachers' Classroom Observations*, Open University Press, Buckingham 1996.
- Kember, D., *Action Learning and Action Research*, Kogan Page, London 2000.
- Kemmis, S. ve McTaggart, R., *The Action Research Planner*, (3rd edition) Deakin University Press, Victoria, Australia 1988.
- Kuzu, A., Oluşturmacılığa Dayalı Çevrimiçi Destekli Öğretim: Bir Eylem Araştırması, Yayımlanmamış Doktora Tezi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Anadolu Üniversitesi, Eskişehir 2005.
- McCarty, M. ve O'Dell, F., *English Vocabulary in Use, Elementary Level*, Cambridge University Press, Cambridge 1999.
- McNiff, J., *Action Research: Principles and Practice*, Routledge, London 1995.
- Meyer, B. B. ve Etheridge, C. P. Improving Student Interest in the Spanish 1 Classroom through Democratic Teaching, *Educational Action Research*, 1999, Vol. 7, No. (3) 327-346.
- Mok, A. (1997) Student Empowerment in an English Language Enrichment Programme: an action research project in Hong Kong, *Educational Action Research*, Vol. 5, No: (2) 305-320.
- O'Brein, ve diğerleri., Collaborative Practice-based Research in Supporting the Language Development of Primary Level Bilingual Children: a case study, *Educational Action Research*, 2000, Vol. 8, No: (1) 43-66.
- Önel, Z. İ., The Effects of Action Research as a Teacher Development Model on Becoming Reflecting in Teaching: A Case Study, Unpublished Ph.D., ODTÜ, Ankara 1998.
- Özdemir, P., The Effectiveness of Action Research as a Teacher Development Tool: A Case Study, ODTÜ, Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara 2001.
- Pritchard, R. M. O., Amai and the Japanese learner of English: an AR project, *Language Culture and Curriculum*, 19995, Vol. 8, No 3, pp. 249-264.

- Rainey, I., Action Research and the English as a Foreign Language Practitioner: time to take stock, *Educational Action Research*, 2000, Vol: 8, No: (1) 65-91.
- Redman, S., *English Vocabulary in Use*, Cambridge University Press, Cambridge 1999.
- Robson, C., *Real World Research*, Blackwell, Oxford 1995.
- Somekh, B., Action Research and Collaborative School Development, içinde McBride, R. (ed.), *The In-service Training of Teachers*, The Falmer Press, London 1989, New York, 160-176.
- Stenhouse, L., *An Introduction to Curriculum Research and Development*, Heinemann, London 1998.
- Thorne, C ve Qiang, W., Action Research in language teacher education, *ELT Journal*, 1996, Vol. 50, No: (3) 255-262.
- Tuyan, S., Bir Eylem Araştırması Çalışması: Eğitimdeki Humanistik Bakış Açısıyla Öğretmenlerin Duygusal Okuryazarlığını Geliştirme Programı, Yayımlanmamış Doktora Tezi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Çukurova Üniversitesi, Adana 2003.
- Uğur, A., Oluşturmacı Sosyal Bilgiler Öğretiminde Örnek Olay İncelemesi Tekniği Kullanımının Öğrencilerin Empatik Düşünme Becerilerine Etkisi, Bir Eylem Araştırması, Marmara Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul 2007.
- Yaman, Ş., Sorun Çözme Yaklaşımı ile Öğretmenin Meslek İçi Gelişmesi: Yapısalıcı Görüş, Yayımlanmamış Doktora Tezi. Sosyal Bilimler Enstitüsü, Çukurova Üniversitesi, Adana 2003.
- YÖK , http://www.yok.gov.tr/egitim/ogretmen/programlar_icerikler.htm (8.1.2008).
-

This document was created with Win2PDF available at <http://www.win2pdf.com>.
The unregistered version of Win2PDF is for evaluation or non-commercial use only.
This page will not be added after purchasing Win2PDF.